

Prof. Czesław Radzki

Dziedzina- sztuki plastyczne

Dyscyplina - sztuki piękne

Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie

Wydział Malarstwa

Dnia 20 kwietnia 2016 r.

Recenzja

Zleceniodawca recenzji

Uczelnia Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku Wydział Malarstwa, pismo z dnia 22.03.2016 roku , informujące o wyznaczeniu mej osoby przez CK recenzentem komisji habilitacyjnej do oceny osiągnięć pani dr Joanny Wowrzeczki.

Do zlecenia została dołączona dokumentacja złożona przez Habilitantkę:

Część 1

Poświadczony oryginał dokumentu stwierdzającego posiadanie stopnia doktora

Dane osobowe i informacje o wyróżnieniach

Autoreferat (w języku polskim i angielskim)

Dzieło „Jak się uda, jestem silna” (w części 1 forma elektroniczna)

Część 2

Wykaz wybranego dorobku artystycznego, organizacyjnego, naukowego od 1999 do 2008 roku (do uzyskania obejmującego tytułu doktora).

Część 3

Załączniki –kserokopie programów, afisze wystaw, opinie, teksty, zapowiedzi, publikacje i in.

Działalność dydaktyczna

Dokumentacja fotograficzna dzieła „Jak się uda, jestem silna”

Dokumentacja wystaw „Jak się uda, jestem silna”

Dokumentacja fotograficzna wybranych prac z okresu 2009-2015

DVD zawierające części I i II

DVD zawierające część III (bez załączników).

Dane Habilitantki

Pani dr Joanna Wowrzeczka w latach 1995-1999 studiowała na Wydziale Artystyczno-Pedagogicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Filia w Cieszynie. Dyplom z malarstwa w pracowni prof. Norberta Witka 1999 r.

Habilitantka uzyskała stopień doktora (kwalifikacje I stopnia) w dziedzinie sztuki: sztuki plastyczne w dyscyplinie: sztuki piękne nadany jej uchwałą Rady Wydziału Grafiki, Malarstwa i Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach w dniu 29 sierpnia 2008 roku. Promotorem rozprawy doktorskiej była dr hab. Elżbieta Kuraj. Tytuł rozprawy:

” Tradycja w posttradycyjnym społeczeństwie”, recenzenci: prof. Stanisław Tabisz, dr hab. Andrzej Tobis, obrona ASP Katowice, lipiec 2008 rok.

Ponadto w roku 2004 Habilitantka uzyskała stopień doktora w dziedzinie nauk humanistycznych na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na podstawie rozprawy „ Negocjatorzy sztuki. Studium socjologiczne galerii artystycznych w Polsce” (promotor prof. dr hab. Wojciech Świątkiewicz, recenzenci: prof. dr hab. Marek Szczepański, prof. dr hab. Bogusław Sułkowski).

Habilitantka związana jest pracą jako pedagog oraz artysta:

- Od 1999 roku Uniwersytet Śląski w Katowicach, Instytut Sztuki, Wydział Artystyczny w Cieszynie
- Od 2004 do 2005 na stanowisku adiunkta w Zakładzie Teorii Sztuki i Dydaktyki Artystycznej, obecnie w Zakładzie Teorii Sztuki i Fotografii Artystycznej, Instytut Sztuki, Wydział Artystyczny w Cieszynie, Uniwersytet Śląski.

Ocena Autoreferatu

Autoreferat składa się z kilku części, w których Habilitantka szczegółowo opisuje zamysł i proces powstawania dzieła. We wstępie znajdujemy wyjaśnienie intrygującego tytułu. Pochodzi od jednej ze sportretowanych bohaterek dnia codziennego. Joanna Wowrzeczka prowadząc długie, niejednokrotnie trudne rozmowy z mieszkankami osiedla kontenerowego, prosiła o wypowiedzenie jednego marzenia. Słowa „ Jak się uda, jestem silna’ to właśnie jedno z tych marzeń.

Kolejna część „Gra wstępna” opisuje wybór miejsca, w którym i dla którego artystka miała pracować. Jej wybór padł na osiedle Antoniny Grygowej w Lublinie. Autorka podkreśla w autoreferacie, że z racji stygmatu wybrany obszar był dla Niej „niemalże biologicznie bliski”. Kolejny etap pracy związany był ze zbieraniem materiałów na temat

osiedla, z planowaniem poszczególnych działań oraz wyborem metody pracy. Badanie „społecznego pejzażu” wiązało się z nawiązaniem kontaktu z mieszkankami defaworyzowanego obszaru, w czym pomogły Habilitantce pracownice Ośrodka Pomocy Społecznej.

Dalszą część pracy zatytułowaną „Praca/Robota” dzieli na cztery etapy. Poszczególne fragmenty dostarczają nam informacji na temat realizacji dzieła. Poznajemy historie dwunastu kobiet- mieszkanek ulicy Grygowej oraz problemy z jakimi borykają się na co dzień. Jest to opis zapamiętany. Habilitantka bowiem nie robiła żadnych notatek ani nie nagrywała rozmów. Jedynym namacalnym śladem przeprowadzonych rozmów są fotografie, które wykorzystwała w dalszym etapie pracy nad dziełem.

Poprzez opowiedziane historie wprowadza nas w ich świat, zarówno wewnętrzny jak i zewnętrzny. Pozwala stać się częścią ich życia. Wskazuje jednak na bardzo istotne kwestie „ofiary transformacji” nie potrzebują naszego współczucia, pomocy, pragną być uznane za ludzi takich jak my, pełnoprawnych obywateli zdolnych do myślenia i działania. Wyraźnie wskazuje na potrzebę zmiany w sposobie myślenia o wykluczonych oraz na konieczność zmian w działaniu instytucji pomocowych. Nie pozostaje bezkrytyczna w ocenie systemu oraz wręcz patologicznych relacji pomiędzy mieszkańcami a pracownikami socjalnymi.

„...sztuka nie jest czymś odrębnym od życia społecznego, lecz stanowi jego element (aspekt)...”¹ Takie pojmowanie sztuki w moim odczuciu jest habilitantce bliskie.

Autoreferat jest spójny oraz czytelny w odbiorze. Stanowi swoisty obraz antropologiczno-kulturowy badanego pejzażu społecznego, doświadczonego przez obserwatora i uczestnika działania- artystkę socjologa

Ocena dołączonego dzieła artystycznego

Przedmiotem postępowania habilitacyjnego Joanny Wórzeczki jest dzieło artystyczne w postaci dwunastu prac z cyklu „Jak się uda, jestem silna”. Ich powstanie i prezentacja przypadły na lata 2012-2013. Powstały jako efekt realizacji projektu, do którego artystka została zaproszona przez Pracownię Sztuki Zaangażowanej Społecznie” Rewiry”. Jej „podstawowym założeniem jest przekonanie, że kultura i sztuka mogą stać się mechanizmem zmiany społecznej i realnie wpływać na życie mieszkańców miasta(...) stawia na obecność artystów w defaworyzowanych obszarach miasta”²

¹ „Socjologia sztuki”. Marian Golka, Warszawa 2008

² (<http://www.rewiry.lublin.pl>).

Tytuł cyklu to niewinne marzenie jednej z bohaterek, z którymi artystka miała przyjemność rozmawiać. Każdy z dwunastu obrazów opatrzony jest tytułem- imieniem portretowanej osoby lub nazwą roli jaką pełni w życiu.

Artystka zajmuje się zarówno malarstwem jak i działalnością społeczną. Inspiracje czerpie z życia, obserwacji rzeczywistości i ludzi, którzy ją otaczają. W jej pracach widać wyraźnie wielowarstwowy krajobraz społeczny. Za pomocą artystycznych środków wyrazu ukazała realia życia ludzi pozbawionych właściwie wszystkiego, zdominowanych. Ciało z całym wachlarzem gestów, podczas wykonywania prostych czynności uchwycone we fragmencie przestrzeni, umożliwiają dotarcie do ukrytej struktury rzeczywistości. Do tego co uniemożliwia tym ludziom zmianę na lepsze.

Prace składające się na dzieło to obrazy małoformatowe. Wowrzecka wykorzystała w nich technikę druku na płótnie. Fotografie oryginalnych dokumentów, „biurokratycznych śladów”- dowodów świadczących o trudnej sytuacji bohaterek, ułożone na „czymś, co było częścią ich własnej estetyki (pikowana kołdra, obrus, dywan, tapicerka)...”stały się punktem wyjścia do powstania obrazów. Portrety bohaterek nie są wiernymi kopiami, są raczej proste i schematyczne, niemalże stworzone z barwnych plam. Oddają jedynie cechy dla nich charakterystyczne, ukazują je w sytuacjach typowych, codziennych. Portrety malowane na kopiach dokumentów czy pism umożliwiły artystce zderzenie dwóch światów: rzeczywistego, zbiurokratyzowanego, organizowanego przez instytucje ze światem bezpiecznym, przedstawionym na płótnie.

Sama autorka o swojej pracy jako artysty pisze „...Nie jestem zdolna do tworzenia obrazów dla samych obrazów, nie potrafię delektować się wyłącznie wartościami artystycznymi...” I tak też należy traktować ten cykl, to obrazy a jednocześnie komentarze życia. Artystka pragnie tworzyć coś więcej niż tylko dzieło malarskie. Jest artystką zaangażowaną, malarką i socjologiem jednocześnie.

Częścią składową dzieła jest kalendarz, każda karta to inny obraz, to też inna historia. Z założenia powstał w celu poprawy wizerunku zarówno miejsca jak i mieszkańców oraz ich dowartościowania. Przedstawione dzieło artystyczne zasługuje na wyraz uznania. Przedstawione prace są spójne z autoreferatem, tworzą intrygującą całość.

Ocena osiągnięć artystycznych

We wstępie do autoreferatu Habilitantka nawiązuje do działalności artystycznej przed uzyskaniem kwalifikacji I stopnia. Ukończyła studia na Uniwersytecie Śląskim z zakresu

1. The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions and activities. It emphasizes that proper record-keeping is essential for transparency and accountability, particularly in financial reporting and compliance with regulatory requirements. The text notes that without reliable records, organizations may face significant challenges in identifying discrepancies, resolving disputes, and demonstrating adherence to applicable laws and standards.

2. The second section addresses the role of internal controls in preventing fraud and errors. It highlights that a robust system of internal controls is not only a defensive mechanism but also a tool for improving operational efficiency and risk management. The document suggests that organizations should regularly review and update their internal control frameworks to address emerging risks and changes in the business environment. Key elements of an effective internal control system include segregation of duties, authorization procedures, and independent monitoring.

3. The third part of the document focuses on the importance of communication and collaboration among all stakeholders. It argues that clear and consistent communication is vital for ensuring that everyone involved in the organization's operations is aligned with its goals and objectives. The text encourages the use of various communication channels, such as meetings, reports, and digital tools, to facilitate the exchange of information and foster a culture of transparency and teamwork. Regular communication helps in identifying potential issues early on and allows for timely resolution.

4. The final section discusses the need for continuous improvement and learning. It states that organizations should not be satisfied with the status quo but should actively seek ways to enhance their performance and adapt to changing market conditions. This involves encouraging a culture of innovation, where employees are empowered to share ideas and take ownership of their work. The document also emphasizes the importance of learning from both successes and failures, and using this knowledge to inform future strategies and actions. Regular training and development programs can help in building the skills and capabilities of the workforce, ensuring that the organization remains competitive and resilient in the long run.

wychowania plastycznego w specjalności malarstwo w pracowni prof. Norberta Witka. Pracę dyplomową stanowiły wielkoformatowe obrazy nawiązujące do pejzaży. W 1999 roku rozpoczęła pracę w Filii tegoż Uniwersytetu w Instytucie Sztuki, na Wydziale Artystycznym w Cieszynie. Równocześnie w tym samym czasie podjęła studia doktoranckie na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach na Wydziale Nauk Społecznych. Ten okres był czasem poszukiwania własnej drogi artystycznej. Od 2002 roku opiekunka Koła Artystyczno-Naukowego „Poza Pracownią” aktywnego do 2010 roku. W ramach działalności koła zorganizowała 5 edycji warsztatów artystycznych „Eksploracje”. Jak sama Habilitantka stwierdza, studenci mogli mierzyć się z takimi formami wypowiedzi artystycznej, które nie były obecne w standardowym harmonogramie zajęć Instytutu. W 2008 r założyła grupę eksperymentalną „Space For Art” (SFA) przy wspomnianym Kole „Poza Pracownią”. W 1999 roku wraz z Adamem Molendą i Sabiną Spywą stworzyła Pracownię Obserwacji Faktów Artystycznych (POFA), którą w formie czytelnicy specjalistycznej prowadzi do dzisiaj (zebrano ponad 7 tys. woluminów sztuki współczesnej: katalogi wystaw, publikacje z zakresu sztuki współczesnej). W 2002 roku rozpoczęła działalność Galeria „Szara” w Cieszynie, której była współzałożycielką a jednocześnie koordynatorem przez następne 5 lat. Nowe wyzwanie stało się motywem do przeprowadzenia badań naukowych polskiego pola sztuki współczesnej w 39 czołowych galeriach. Badania zakończone zostały obroną pracy doktorskiej na Wydziale Nauk Społecznych UŚ w Katowicach. Te doświadczenia zaowocowały nawiązaniem kontaktu i przyciągnięciem wielu twórców do prezentacji prac w galerii. Dzięki tej współpracy, Galeria „Szara” zyskała na rozpoznawalności. Następne lata, jak sama Habilitantka stwierdza to okres intensywnej pracy malarskiej oraz akademickiej. W tym czasie brała udział w licznych wystawach indywidualnych i zbiorowych, organizowała warsztaty artystyczne i inne działania (szczegółowe informacje zawarła w części II dokumentacji –wybrany dorobek artystyczny, organizacyjny, naukowy od 1999-2008 (do uzyskania tytułu doktora).

Dr Joanna Wowrzeczka po uzyskaniu I stopnia kwalifikacji zorganizowała 8 wystaw indywidualnych na terenie kraju oraz brała udział w 11 wystawach zbiorowych w kraju i zagranicą (obszerny udokumentowany spis załączony w części II). Była również uczestniczką wielu projektów i działań artystycznych w przestrzeni publicznej. Imponujący jest również dorobek publikacji autorskich (załączony wykaz w cz.II).

Pani Joanna Wowrzeczka jest jednocześnie malarką i socjologiem; obie dziedziny jej działalności wzajemnie się przenikają. Jej twórczość jest obrazem i komentarzem życia w społeczeństwie post tradycyjnym. Staje się wrażliwym obserwatorem otaczającej

rzeczywistości, z którą się nie godzi i własnym językiem malarskim próbuje ją unaocznić. Przykładem tych działań są cykle prac zaprezentowanych w trakcie wystaw indywidualnych;

- „Zdominowani” – Galeryjka Domu Narodowego, Cieszyn 2009 r.
- „La Misere du monde” (Nędza Świata) – Baszta Czarownic- Bałtycka Galeria Sztuki Współczesnej, Słupsk 2010 r.
- „Społeczne spektakle Przegranych” - Galeria Farbiarnia Na Pięknej, Warszawa 2010
- „Zdominowani”- Galeria Opus, Łódź 2013 r.
- „Jak się uda, jestem silna”- Muzeum Sztuki Śląska Cieszyńskiego, Cieszyn 2013 r.
- „Profilowanie”- Centrum Pomocy Młodych, Częstochowa, 5.09.2014 r.
- „Krajobrazy”- Joanna Wowrzeczka, Aleksandra Polisieicz, Agata Agatowska, Galeria Szara, Cieszyn 2014 r.
- „Niewinne plany istnieją” – Redakcja Krytyki Politycznej w ramach „Festiwalu Kuronia”, Warszawa 2015 r.

Wybrany obszar do działania artystycznego wypływa z dużej wrażliwości dr Joanny Wowrzeczki na problemy społeczne, jak sama określa cyt. (...) nie potrafię delektować się wyłącznie wartościami artystycznymi. (...) . Stąd też wybrana metoda pracy, którą artystka szczegółowo opisuje w III Etapie autoreferatu.

W cyklach prac ukazuje portrety, krajobrazy społeczne wpisane w kartki notesu z czytelnymi skrótowymi notatkami, formularze, kartki kalendarza, fragmenty tkanin zastanych u swych rozmówczyń na których umieszczała dokumenty przykładem tego jest cykl prac: „Jak się uda, jestem silna”, będących przedmiotem przewodu. We wszystkich działaniach artystycznych po roku 2008 stosuje własny język artykulacji artystycznej, wykorzystuje metodę o której wspominam w ocenie dzieła. Zastosowana technika fotografii druk na płótnie (druki, formularze i in.) ujawnia sugestię głębi przestrzennej lub jawi się jako malarska przestrzeń, którą następnie pani Joanna rozwiązuje malarsko. Pokazuje ludzi z wysiłkiem funkcjonujących na obrzeżach społeczeństwa, dotkniętych ubóstwem, wprzęgniętych w bezduszną machinę biurokratyczną i obojętność dysydentów. Jedyna refleksja jaka mi się nasuwa, to czy aby ta powielana schematyczność w prostocie środków wyrazu, nie przerodzi się w rutynę i nie stanie się powielaniem pewnych rozwiązań, akcentowanych jedynie wątkiem publicystycznym, co może stać się przeszkodą w dalszej drodze twórczej. Jednocześnie pragnę podkreślić, że nie jest to zarzut. Doceniam bardzo wysoko dojrzałość i świadomość artystyczną pani Joanny, jej jasno sprecyzowaną drogę i konsekwencję w dążeniu do wytyczonego celu. Na podkreślenie zasługuje fakt zauważalności działalności

artystycznej pani Joanny nie tylko z racji uczestnictwa w wystawach (szczegółowy udokumentowany wykaz publikacji prac w albumach i katalogach). Godny odnotowania jest także dorobek publicystyczny z obszaru socjologii sztuki: 8 publikacji autorskich (pełny wykaz cz.II- publikacje) w tym,:

- Joanna Wowrzeczka, Z pozycji trubadura,[w:] Inicjatywy i Galerie Artystów, (red.:) A.Pindera, A.Ptak, W.Szczupacka, wyd. Sztuka Cię Szuka, Toruń 2014
- Joanna Wowrzeczka, (rozmowa z Andrzejem Tobiasem), Nie chciałbym być moralistą, „Opcje” 3/2009 ISSN 1230-9982
- Istnieje takie niebezpieczeństwo, że połączenie psychoanalizy i sztuki skończy się farsą, z Jarosławem Lubiakiem i Julianem Kutylą rozmawia Joanna Wowrzeczka, „Opcje” 4/2009(195), ISSN0039-3371

Poniżej przedstawiam wykaz nagród i wyróżnień w dorobku artystycznym habilitantki od roku 2009:

- Regulaminowe wyróżnienie 39” Bienale Malarstwa „Bielska Jesień”, 2009
- Zakup prac do kolekcji Śląskiego Towarzystwa Sztuk Pięknych „Znak Czasu”
- Wyróżnienie na wniosek Dziekana Wydziału Artystycznego i na podstawie Komisji ds. badań Naukowych w roku 2010 za osiągnięcia w działalności naukowej za lata 2008/2009
- Nominowana do nagrody Kobieta 2009 Roku (Gazeta Wyborcza)
- Reportaż Aleksandry Klich „Artyści od brudnej roboty ”Gazeta Wyborcza” 21-22 listopada 2009, (J. Wowrzeczka jako główna bohaterka reportażu), s.20-21, Numer indeksu:349569
- Kobieta na medal powiatu cieszyńskiego- organizator Dziennik Zachodni, 2013

Imponujący jest też wykaz działań artystycznych pani Joanny w zakresie upowszechniania kultury na terenie kraju i zagranicą (materiał źródłowy cz.II dokumentacji)

- były to panele dyskusyjne, wystąpienia autorskie, warsztaty dla studentów Uniwersytetu Jagiellońskiego, wyjazd studyjny do Kijowa w ramach projektu Sztuka rozmowy- rozmowy sztuki –wystawa organizowana przez Stowarzyszenie im. St. Brzozowskiego, Kijów 2015 r.

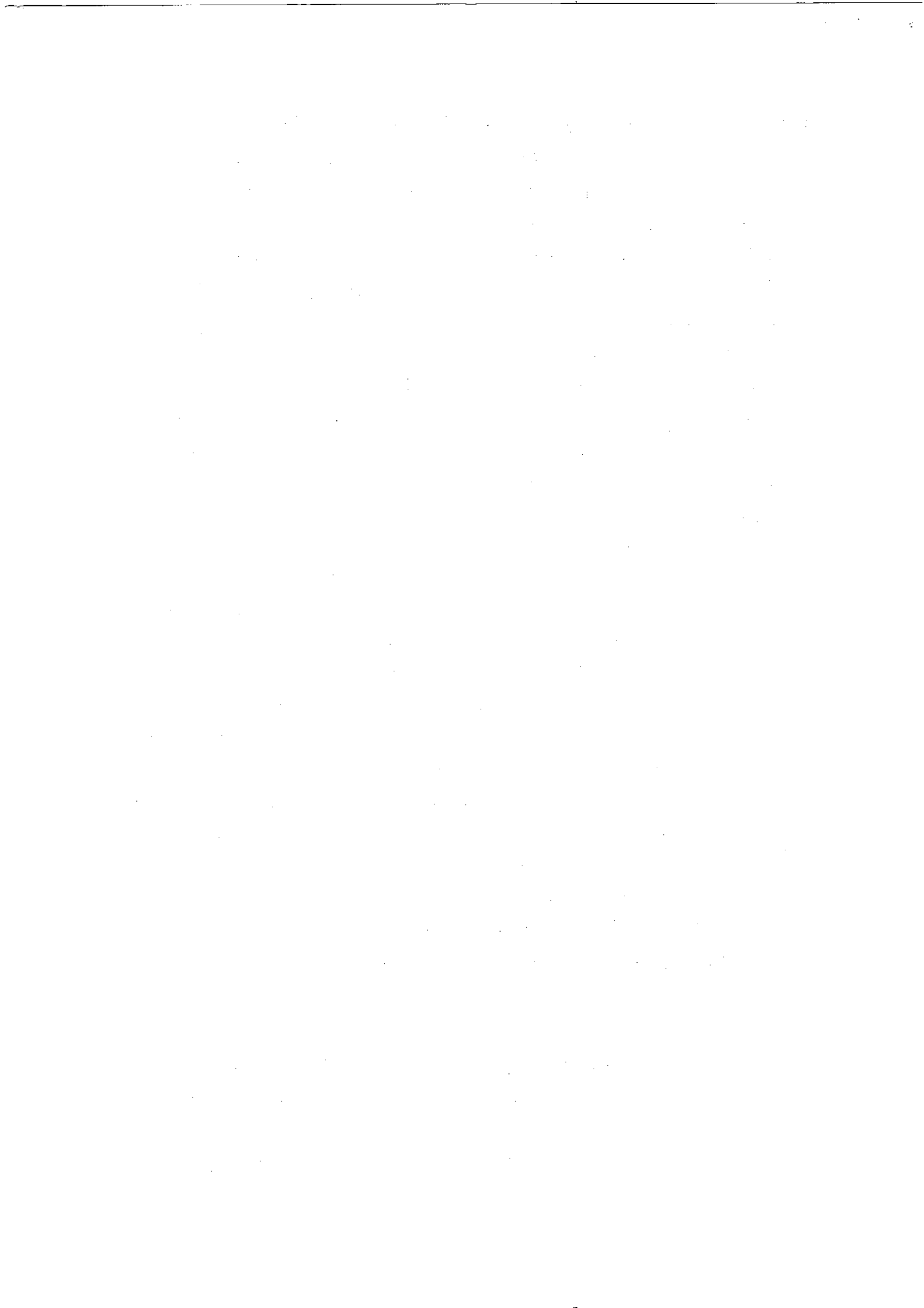
Ocena osiągnięć dydaktycznych i organizacyjnych, naukowych i innych

W Instytucie Sztuki prowadzi zajęcia socjologii sztuki, marketingu sztuki oraz seminaria licencjackie i magisterskie. W ramach seminariów w latach 2009- 2015 zrealizowanych i obronionych zostało 78 prac magisterskich i 52 prace licencjackie. Opiekunka Koła Artystyczno-Naukowego ' Poza Pracownią" (aktywność do 2010 roku).

W 2009 r. w pracowni przeprowadzony został całoroczny projekt (Projekt sfa_01. Kultura żydowska w Cieszynie", była to próba współczesnego odczytania wielkiej spuścizny kulturowej judaizmu, przez setki lat obecnego w Cieszynie. Aby pogłębić wiedzę i uniknąć spłaszczeniu problemu, działania artystyczne oparto na rzetelnej wiedzy z zakresu historii, historii sztuki, socjologii. Wiedzę wyłożono w formule seminaryjnej. Proces tworzenia wspomagany był również przez zajęcia warsztatowe. Efektem artystycznym projektu była wystawa w Galerii Szara „Pamiętać nieprzeżyte” (załącznik <http://galeriaszara.pl>). Poza artystycznym efektem działania, udało się zainteresować studentów miastem. Łącznie w latach 2013-2015 dr Joanna Wowrzeczka ze studentami zrealizowała 6 projektów interdyscyplinarnych. W pracy dydaktycznej kładzie nacisk na indywidualny rozwój, kształtowanie świadomości twórczej w szerszym obszarze przestrzeni publicznej poprzez poznawczy stosunek do różnych form kultury współczesnej. Zrealizowane projekty to: „ Wstyd”, „ W Miasto”, „Dom”, czy też „Tragedia dóbr wspólnych”. Pełny opis wybranych projektów zawarty jest w „Poradniku metodycznym II” (załącznik). Habilitantka jest bardzo sprawną organizatorką wielu projektów uniwersyteckich oraz organizatorką i uczestniczką projektów zewnętrznych. warsztatów artystycznych, seminariów i in. Na uwagę zasługuje również nawiązanie kontaktów badawczych (artystyczno-socjologicznych) z innymi uczelniami o kierunkach artystycznych. W latach 2010 -2012 była redaktorką działu sztuka, kwartalnika „ Opcje”, Od roku 2009 koordynuje pracę Świetlicy Krytyki Politycznej „Na Granicy” w Cieszynie (wybrane działania uwzględnia w załączniku). Dorobek dydaktyczny, naukowy, popularyzatorski i organizacyjny jest imponujący, ujawnia dojrzałego twórcę wszechstronnie przygotowanego artystę i pracownika nauki.

Konkluzja

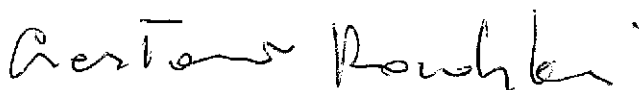
Jak wynika z przedstawionej dokumentacji, procesu kształcenia, doksztalcania i doskonalenia własnej wiedzy i umiejętności w zakresie sztuki, stawia w osobie Habilitantki wszechstronnie przygotowanego pracownika nauki i artystę. Osiągnięcia twórcze , naukowe, organizacyjne, popularyzatorskie Pani dr Joanny Wowrzeczki stanowią znaczny wkład w samą dyscyplinę,

są również ich efektywnym przełożeniem na sferę nauki, dydaktyki i upowszechniania kultury jak też kształtowania estetycznych postaw polskiego społeczeństwa. Dorobek Habilitantki należy również szczególnie wysoko ocenić w aspekcie troski o zachowanie naszej tożsamości kulturowej.

Niniejszym stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne, naukowe i dydaktyczne Pani dr Joanny Wowrzeczki w pełni spełniają wymagania art.16 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku (z późn. zmianami) o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki..

Podpis recenzenta

A handwritten signature in black ink, appearing to read "Artur Pawłowski". The signature is written in a cursive, somewhat stylized script.

